

דברי תורה

מאת נ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שנאמרו בסעודה שלישית פרשת קרח תשפ"ב לפ"ק

בקעמפ מתיבתא נחלת יעקב וויען - לאק שעלדריק

יוצא לאור ע"י מכון מעדני מלך וויען - גליון אלף ש"ב

המתים מן התורה שנאמר (במדבר יח-כח) ונתתם ממנו את תרומת ה' לאהרן הכהן, וכי אהרן לעולם קיים נכלומר וכי אהרן חיה כל כך שתנתן לו תרומה], והלא לא נכנס לארץ ישראל שנותנין לו תרומה ונאמי האי דקאמר ונתתם ממנו תרומת ה' לאהרן הכהן], אלא מלמד שעתיד לחיות [לעולם הבא] וישראל נותנין לו תרומה, מכאן לתחיית המתים מן התורה ע"כ. הרי דלא ישתנה לעתיד תעודתם של הכהנים, וגם אחר תחיית המתים יתנו תרומה לאהרן הכהן, שזהו חלק עבודתם אשר הם עובדים (יה-כא). ואם כן אזלא תלונתו של קרח שיתנו העבודה ללויים. אמנם אמרו (שם) דבי רבי ישמעאל תנא [הא דכתיב לאהרן לאו להכי הא דאתא, אלא לומר לך] לאהרן כאהרן, מה אהרן חבר אף בניו חברים ע"ש. ואם כן אין הכרח דלעתיד יהיו מתנות כהונה לאהרן, אלא הלויים יהיו במקומם של הכהנים. [ולכן לא דרש דבי רבי ישמעאל כרבי יוחנן, הגם דכולי עלמא מודו בתחיית המתים, ואם כן אין הכרח לדרשת חברים, דהוי קשיא ליה דלעתיד לא יהיו זאת לכהנים אלא ללויים כנ"ל].

וזהו שאמרו 'מה ראה קרח לחלוק על משה', בשביל שרצה להמשיך שתהא כמו בעולם התיקון

ויקח קרח וגו'. במדרש פליאה מה ראה קרח לחלוק על משה, ברייתא דרבי ישמעאל ראה. והיא פליאה. ונראה דהנה מבואר בספד"ק (עיין אגרא דכלה פ' ואתחנן בהפטורה) בטעם שיצא קרח לחלוק על הכהונה, דמבואר בכתבי האר"י (שער הגלגולים הקדמה לח) בסוד הפסוק (יחזקאל מד-טו) והכהנים הלויים בני צדוק וגו', שלעתיד לבוא כשיהיה סוד התיקון בשלימות יהיו הגבורות יותר במעלה מן החסדים, ויהיו הלויים כהנים ויעבדו את העבודה במקדש, והכהנים יהיו הלויים. והיינו כי רק בזמן הזה העבודה בכהנים מפני שהם מסיטרא דחסד (זוה"ק ח"א רנ"ג), כדכתיב (דברים לג-ח) תומיך ואוריך לאיש חסידך. ובעולם הזה נאמר עולם חסד יבנה (תהלים פט-ג), וראה שאין העולם מתקיים במדת הדין, שיתף אליה מדת הרחמים (ב"ר יב-טו). אמנם לעתיד יהיה עולם התיקון, ויתנהג הכל במדת הדין, ולכן תהיה העבודה בלויים, שהם מסיטרא דגבורה (תיקוני זוהר קכה). וקרח חשב שאחר מתן תורה כבר בא העולם על תיקונו, כמו שיתנהג לעתיד, ולכן ביקש הכהונה, ואכל פגה. (ועיין בזה בולאשר אמר (דף שלח), ובויאמר יהושע (דף פה) בפרשתנו).

אמנם לכאורה יש להעיר על דברי האריז"ל, דאיתא בגמרא (סנהדרין צ:) אמר רבי יוחנן מניין לתחיית

קול רנה וישועה באהלי צדיקים

ברגשי גיל ושמחה ומתוך שבח והודי' להשי"ת, הננו מוגישים מעומקא דליבא, ברכת מזל טבא וגדיא יאה, קדם עטרת ראשנו

~ כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ~

לרגל השמחה השרויה במעון קדשו למזל טוב

בהכנס לעול התורה והמצות נכדו היקר הב' משה מרדכי יהודה נ"ו בן חדב"ן הרה"ג רבי יואל זוייסמאנדל שליט"א

הא רעווא שיזכה לשובע שמחות ורב תענוג ונחת דקדושה מכל יו"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא עד ביאת גוא"צ בב"א.

והנה הטעם שגדול המצווה ועושה, מבואר בריטב"א ונמוקי יוסף (קידושין לא). דהיצר הרע מתגבר יותר על מצווה להחטיאו, וקיום המצוה קשה לו יותר ע"ש. ומעתה לעתיד כאשר תתקיים ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים, וכולם יכספו ויתאוו לעבוד את ה' מעצמם, ולא יהיה להם שום מניעה מצד יצרם, כי לעתיד לבוא מביאו הקב"ה ליצר הרע ושוחטו בפני הצדיקים ובפני הרשעים (סוכה נב), אם כן תהא אינו מצווה ועושה חשובה יותר ממצווה ועושה, ולכן יהיה אז 'מצות' בטלות, שלא נצטרכו לציווי לקיים התורה, אלא מעצמם יעבדו כל ברואי עולם את קונם, דוגמת המלאכים העושים רצון קונם באימה וביראה בלי ציווי של מצוה, ובאמת זאת התורה לא תהא מוחלפת, אלא יקיימו מצות ה' בלי ציווי, ושפיר יתנו תרומה לכהן. [והא דאמרו (שם) דלכן מותר לקבור מת בבגד כלאים משום דמצות בטלות לעתיד לבוא, הרי דליכא אז חיובי מצוה כלל. יש לומר פירושו, דלכאורה מאי קושיא איך מותר להלבישו בגד כלאים, הלא יכול להפשטו כשיחיה, ועד שיפשוט הרי הוא אונס באותה עבירה. וביאר בקובץ שיעורים (שם) דאסור לנו לגרום לישראל שיעבור עבירה באונס ע"כ. אבל אם אין עליו 'חיוב' של מצוה, אין איסור לגרום שיעבור עבירה באונס].

*

והנה משה אמר לקרח, לכן אתה וכל עדתך הנועדים על ה', ואהרן מה הוא כי תלינו עליו (טו-יא). ויש להבין הלא נועדו על משה ואהרן, ולמה אמר הנועדים על ה'. ונראה דהנה רש"י התחיל פרשה זו, פרשה זו 'יפה' נדרשת במדרש תנחומא וכו', וביאר בספה"ק אמרי יוסף דמבואר בלקוטי תורה להאר"ז"ל (לקוטי זכריה) בסוד הפסוק (זכריה יד-ט) ביום ההוא 'יהיה' ה' אחד ושמו אחד, דלעתיד לבוא לא יהיה השם הוי"ה, רק יהי"ה וכו'. ועל פי זה אמר הצדיק הקדוש מראפשיץ זצלה"ה לפרש המנהג שמברכין לחתן וכלה, שהזיווג יעלה 'יפה', ורצה לומר כי הרי עתה כאשר השם הוא הוי"ה, אזי היחוד הוי"ה אדנ"י עולה במספר צ"א, אבל לעתיד יהא היחוד יהי"ה אדנ"י, גימטריא יפ"ה, וזה שמברכין שהזיווג יעלה 'יפה', רצה לומר שנזכה לסוד עולם התיקון, ויחוד השמות יעלה יפ"ה עכ"ד ודפח"ח. ובזה פירש בנו הרב הצדיק מוה"ר אליעזר אבד"ק דזיקוב זצלה"ה מה שאומרים 'אמן סלה', 'אמן גימטריא צ"א', ולעתיד יהיה היחוד סל"ה, גימטריא יהי"ה אדנ"י, ודפח"ח.

שהעבודה תהא על ידי הלויים, הא בקרא נאמר ונתתם ממנו לאהרן, דגם אחר תחייית המתים תהיה התרומה להכהנים ולא ללויים. לזה אמר, ברייתא דרבי ישמעאל ראה, דדריש מה אהרן חבר אף בניו חברים, ולא מוקי לקרא על אהרן לעתיד, משום דאז יהיו הלויים במקום הכהנים.

*

והנה המפרשים (עיין יד דוד שם) הקשו על רבי יוחנן שעתיד אהרן לחיות וישראל נותנין לו תרומה, שסותר דברי עצמו (גדה סא): דמצות בטלות לעתיד לבוא ע"ש, ונמצא שיהיו פטורים לעתיד לבוא מתרומות ומעשרות ע"ש. ונראה דהנה כבר הקשו דאיך נוכל לומר דמצות בטלות לעתיד, הא זאת התורה לא תהא מוחלפת (עיין מהר"ץ חיות שם, וקובץ שיעורים ח"ב כט).

ויש לומר, דהנה איתא בגמרא (שבת פח). ויתיצבו בתחתית ההר (שמות יט-ז), אמר רבי אבדימי בר חמא מלמד שכפה הקב"ה עליהם את ההר כגיגית, ואמר להם אם אתם מקבלים התורה מוטב, ואם לאו שם תהא קבורתכם ע"כ. והקשו בתוספות והרי הקדימו נעשה לנשמע, ולמה הוצרכו לכפיה ע"ש. וכבר דברנו בזה (עיין שמן ראש לשבועות ח"ב רעז), על פי מה שכתוב בקדושת לוי (קדושה ראשונה לפורים, אבות א-א) לבאר דברי בעל הגדה, אלו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה דיינו, כי במעמד הר סיני פסקה זוהמתן (שבת קמו), והשיגו כל התורה עד שלא ניתנה כמו שהשיג אברהם ע"ה (יומא כח), ולכן אפילו לא נתן לנו התורה דיינו ע"ש.

והנה בגמרא (בבא קמא פז). אמרו, אמר רב יוסף [סגי נהור הוה], מריש הוה אמינא מאן דאמר הלכה כרבי יהודה דאמר סומא פטור מן המצות, קא עבדינא יומא טבא לרבנן, מאי טעמא דלא מפקדינא וקא עבדינא מצות, והשתא דשמעית להא דרבי חנינא, דאמר רבי חנינא גדול המצווה ועושה ממי שאינו מצווה ועושה, מאן דאמר לי אין הלכה כרבי יהודה, עבדינא יומא טבא לרבנן, מאי טעמא, דכי מפקדינא אית לי אגרא טפי ע"כ. הרי לנו כי בהשקפה ראשונה, מי שאינו מצווה ועושה עדיף טפי. ולכן אחר שזכו ישראל ביום הששי להשיג כל התורה, ויכלו לקיימה כאינו מצווה ועושה, לא רצו ללכת לקבלת התורה להיות מצווים ועושים, דאינו מצווה עדיפא טפי. אך בהיות שלאמיתו של דבר המצווה ועושה עדיף טפי, לכן כפה עליהם ההר כגיגית לקבלה כמצווה ועושה.

השם הוי"ה עולה מ"ה, שלא נשתנה השם ליהי"ה, וממילא העבודה בהכהנים, ואהרן מה הוא כי תלינו עליו.

וייש לבאר בזה המסורה, הובא בבעל הטורים, ובקשתם ג' במסורה, ובקשתם גם כהונה (טז-יז), ובקשתם משם את ה' אלקיך (דברים ד-כט), ובקשתם אותי (ירמיה כט-ג). והכוונה, דמזה ש'בקשתם גם כהונה, שיהיה כמו שיהא לעתיד שהלויים יהיו הכהנים, על ידי זה 'ובקשתם משם את הוי"ה אלקיך', שישתנה הנהגת שם הוי"ה ותהיה מעתה בשם אלקי"ם. 'ובקשתם גם אותי', אות"י היא אות י', שישתנה שם הוי"ה, האות ו' לאות י'.

*

והנה העונש לעדת קרח היתה, ותבקע האדמה אשר תחתיהם, ותפתח הארץ את פיה ותבלע אותם ואת בתיהם וגו' (טז-לא). ויש לומר בטעם שתבע הארץ דייקא כבודו של משה, דאיתא בגמרא (חולין פט). אמר רבא ואיתימא רבי יוחנן אין העולם מתקיים אלא בשביל משה ואהרן, כתיב הכא (שמות טז-יז) ונחנו מה, וכתוב התם (איוב כו-יז) תולה ארץ על בלימה (על זכות אותן שנחשבו לבלימה). אמר רבי אילעא אין העולם מתקיים אלא בשביל מי שבולם את עצמו [סוגר את פיו] בשעת מריבה, שנאמר תולה ארץ על בלימה ע"כ. ושתי הדרשות הללו עולות בקנה אחד, שכאשר יצא קרח ועדתו לריב על משה ואהרן, לא השיבו לו שום דבר של קינטור. אהרן לא פתח פיו כלל להשיב, ומשה נפל על פניו, ולא השיב להם רק מה שנוגע לענין של קטורת, ולא עוד אלא ויקם משה וילך אל דתן ואבירם (טז-כה), שאין מחזיקין במחלוקת. ולכן העולם מתקיים בשביל משה ואהרן, שהם גם כן בולמים פיהם בשעת מריבה. ואם כן קרח ועדתו שהציתו אש המחלוקת ולא בלמו פיהם, הרי הם מערערים ומחלישין כח קיומו של עולם, ונתרפרף הארץ, ותבקע האדמה אשר תחתיה.

*

והנה רש"י פירש, תולה ארץ על בלימה, אין כלום ביסוד, כי הם עומדים באויר על חזק זרועותיו של הקב"ה ע"כ. ויש לומר בביאורו, דהנה באור החיים הק' (בראשית ב-א) כתב להסביר איך כדור העולם עומדת באמצע האויר בלי שום תנועה, דהוא משום כי כל אשר ברא ה' בעולמו, יצר בו ה' בחינת ההשכלה וההבחנה, והארץ משתוקקת להתקרב לשורש אור הנעלם והנערב, ואחרי שהשי"ת על

ולפי זה יובן, כי טעותו של קרח היה, שסבר שהוא כבר עולם התיקון, ולכן עורר על הכהונה. ואמר כי כל העדה כולם קדושים, והלויים צריכים להיות כהנים ולעבוד את העבודה במקדש, ועל הכהנים להיות לויים, ולכן נחלק על אהרן ואמר שהוא צריך להיות כהן עתה. וזהו שהקדים רש"י ז"ל לפרש הענין ואמר פרשה זו 'יפה' נדרשת, רצה לומר שיסוד טעותו של קרח היה שסבר שזה כבר עולם התיקון והשם הוא יהי"ה, ואם כן היחוד הוא יהי"ה אדני"י שעולה יפ"ה, ולכן נחלק על אהרן כאמור ע"כ.

ובאמת יהיה עוד שינוי בשם הוי"ה לעתיד, דאיתא בגמרא (פסחים ג) ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד (זכריה יד-ט), אטו האידנא לאו שמו אחד הוא, אמר רב נחמן בר יצחק לא כעולם הזה העולם הבא, העולם הזה נכתב ביו"ד ה"י ונקרא באל"ף דל"ת, אבל לעולם הבא כולו אחד, נקרא ביו"ד ה"א ע"כ. ואם כן יהיו לעתיד שני שינויים בשם הוי"ה, חדא, שיהא נקרא כמו שנכתב. שנית, שישתנה משם הוי"ה ליהי"ה.

ועוד בה שלישיה, כי מתחלה עלה במחשבה לברוא העולם במדת הדין, בראשית ברא אלקי"ם (א-א), וראה שאין העולם מתקיים, והקדים מדת הרחמים ושתפה למדת הדין, והיינו דכתיב (ב-ד) ביום עשות הוי"ה אלקים ארץ ושמים (רש"י בראשית א-א). ואם כן לעתיד כאשר יהא עולם התיקון, תהא הנהגת העולם כמו שעלה במחשבה מתחלה, בשם אלקי"ם מדת הדין, ולא בשם הוי"ה של רחמים. והתוצאה מזה היא שתהא העבודה בבית ה' על ידי הלויים מסיטרא דגבורה ולא על ידי הכהנים. וזהו שאמר לו משה לקרח, לפי דבריך דהנהגה צריכה להיות כעת כמו שיהא לעתיד, אין דבר זה נוגע רק לעבודת הכהנים, אלא אתם 'צועדים על הוי"ה', שזה נוגע לעוד שלשה שינויים הנוגעים לשם הוי"ה. חדא, שישתנה שמו מהוי"ה ליהי"ה. שנית, שיהא נקרא כמו שנכתב. שלישית שהנהגה תהיה בשם אלקים ולא בהוי"ה. וזהו סיבת הנגינה על 'לכן' רביעי, שבטענת קרח יש תלונה הגורמת שינוי לארבעה דברים.

ואמר שוב, ואהרן 'מה' הוא כי תלינו עליו. כי השם הוי"ה במילואו עולה כמספר מ"ה, יו"ד ה"א וא"ו ה"א. אך לעתיד שישתנה הוי"ה ליהי"ה, ומאות וא"ו יתהווה יו"ד, יתבטל הצירוף של מ"ה. ועדיין לא הגיע הזמן לזה, ואהרן 'מה' הוא, הסיבה שאהרן צריך להיות כהן היא משום דעדיין

והענין הוא דאיתא במשנה (יומא נג:) אבן היתה שם (בקודש הקדשים) מימות נביאים ראשונים, ושתייה היתה נקראת. ובגמרא (נד:) שממנה הושתת העולם, כמאן דאמר מציון נברא העולם [ציון נבראת תחלה, וסביביה נדבקו רגבים עד סוף העולם מכל צד] ע"כ. ויש לומר עוד, דכמו שכל דבר בהבריאה נבראת ברגע אחד בדיבור ה', כן היה בריאת הארץ עצמה, שכולה נבראת ברגע אחד, אלא בהיות שמקום המקדש הוא מועט המחזיק את המרובה, שהיו עומדים צפופים ומשתחווים רווחים (אבות ה-ה), על כן כשנברא העולם מציון, קיפל ה' את כל עפר הארץ בכדור קטן באבן שתייה, וממנה הושתת והתרחבה כל העולם כשני פקעיות.

והטעם שעשה ה' ככה שבתחלת הבריאה היתה כל עפר העולם במקום המקדש, כדי שתתפשט מקדושתה על כל העולם, שיוכל כל אדם לקדש את מקומו בכל מקום שנמצא בקדושתה של ציון. ועוד דאיתא בגמרא (גיטין נז.) ששים רבוא עיירות היו לו לינאי המלך בהר המלך, וכל אחת ואחת היו בה כיוצאי מצרים, חוץ משלש שהיו בהן כפליים כיוצאי מצרים וכו'. אמר עולא לדידי חזי לי ההוא אתרא [הר המלך], ואפילו שיתין ריבוותא קני לא מחזיק. אמר ליה ההוא צדוקי לרבי חנינא, שקורי משקריתו [דאמריתו ששים רבוא עיירות היו בהר המלך, והוא אינו מחזיק אפילו ששים רבוא קנים]. אמר ליה ארץ צבי כתיב בה (ירמיה ג-ט), מה צבי זה אין עורו מחזיק את בשרו, אף ארץ ישראל בזמן שיושבין עליה רווחא, ובזמן שאין יושבין עליה גמדא ע"כ. וכדי שלא תהא זאת בגדר נס, אשר עבודה מנכין מזכיותיו של אדם (שבת לב.), על כן בתחלת הבריאה נברא כן הארץ, להטביע זאת בטבעה של הארץ להיות רווחא וגמדא. ומצינו כיוצא בה ביעקב אבינו, הארץ אשר אתה שוכב עליה לך אתננה ולזרעך (בראשית כח-ג), וברש"י קיפל הקב"ה כל ארץ ישראל תחתיו (חולין צא:): ע"ש. כי זהו מטבע הארץ מתחלת בריאתה, שהיתה כל העולם מקופל בציון, ומשם נמתחה כשני פקעיות.

השמים כבודו, כל חוט השערה מכל חלקי הסובב של העולם יתעצם להתקרב להשמים, וכיון שכל רוחות העולם נמשכים אל השמים אשר לעומתה, על ידי זה העולם עומד וקיים ע"ש. ואם כן קיום העולם באויר היא משום כניעתו וביטולו של הארץ לה' להתקרב להנערב יתברך שמו. ואם היה יצוייר בארץ חוט השערה שלא היה בטל כולו לה', היה העולם מתנענע, ולא תוכל עמוד. וזהו שאמר 'תולה ארץ על בלימה', היינו שהארץ עצמה יש לה מדת הביטול עד שהיא בלי מה, ועל ידי זה תולה הארץ באויר, שכל צדדיה משתוקקים להתקרב ולהתבטל לה'.

ונראה דזהו שאמרו (חגיגה יב.) אמר רב יהודא אמר רב בשעה שברא הקב"ה את העולם היה מרחיב והולך כשתי פקעיות של שתי, עד שגער בו הקב"ה והעמידו, שנאמר (איוב כו-יא) עמודי שמים ירופפו ויתמהו מגערתו. והיינו דאמר ריש לקיש מאי דכתיב (בראשית לה-יא) אני א-ל-שד"י, אני הוא שאמרתי לעולמי די ע"כ. והיינו שהארץ כשנבראה והיתה עומדת באויר העולם, כדי שתוכל לעמוד בקיומה היתה משתוקקת לרוץ ולדבק אל הקב"ה מכל רוחותיה, ועל זה כווננו חז"ל (ב"ר ה-ח) למדה נקרא שמה ארץ, שרצתה לעשות רצון קונה ע"ש. ועל כן בשעת ריצתה היה מרחיב והולך עד שגער בו הקב"ה והעמידו.

*

וביתר ביאור יש לומר, דלכאורה למדה לא מצינו כזאת בכל הבריאה כולה, שתתרחב ותתגדל יותר מכפי מה שעלה במחשבתו יתברך שמו, רק בהארץ. ומזה נראה דכל מה שברא ה' במאמרו יש מאין נתהווה באותו רגע הדבר ההוא בצלמו וגדלותו. ולדוגמא השמש לא נברא קטן ושוב נתרחבה, אלא כולו יצא בשלימותו בדיבור ה', לא כן הארץ נברא מתחלה כפקעיות של שתי, מקופל ומצומצם יחד, ושוב נמתחה לארבע רוחות כמו שנמתח החוט מפקעיותו ומתגלגל החוצה, ועל כן היה מרחיב והולך עד שגער בו הקב"ה והעמידו.

הגליון הזה נתנדב על ידי

מוה"ר ר' שמואל דוד פישער הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בנישואי בנו למול טוב	מוה"ר ר' אברהם נאה הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בהולדת בנו למול טוב	מוה"ר ר' אברהם יודא האפפמאן הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו באירוסיו בנו למול טוב	מוה"ר ר' יודל באדאנסקי הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בנישואי בתו למול טוב	מוה"ר ר' שמואל דוד פישער הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בנישואי בנו למול טוב
מוה"ר ר' יואל דוד סאדריאנס הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בהכנס בנו לעול התורה והמצוות למו"ט	מוה"ר ר' שלמה האפפמאן הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בתגלחת בנו למול טוב	מוה"ר ר' שמואל יחזקאל שפארן הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בתגלחת בנו למול טוב	מוה"ר ר' קלמן פריעדמאן הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בהכנס בנו לעול התורה והמצוות למו"ט	מוה"ר ר' יוסף נאה הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בתגלחת בנו למול טוב